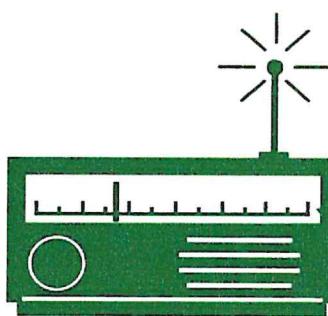

LÄKSE 6

1. Wäl weet wät?

... fergene Wiek is in Roomelse bie dät
Winkelhuus Remmers ienbreken wuden.
Die Däif häd Stoule, Diske un een groot Zofa stälen.
Do Dregunere säike aan Mon, die 1,60 m groot is.
Hie häd kute Hiere, aan Snurboart un litje Ogene.
Wäl him koant, kon bie de Dregunere in Roomelse
anroupe. Telefon: 04661-40 110

- Ilse: Hinnerk, häast` heerd?
- Hinnerk: Wät?
- Ilse: In't Radio! Iek leeuwe, jo säike Waaners Wilke.
- Hinnerk: Waaners Wilke? Waaners Wilke, die Piezel?
- Ilse: Stimt! Wilke häd daach kute Hiere, aan Snurboart, litje Ogene, un hie is nit groot.
- Hinnerk: Jee kloor, man hie stäält daach nit.
- Ilse: Dät kon man silläärgé nit wiete. Du koast aan Moanske bloot foar dän Kop kiekje.
- Hinnerk: Ilse, Wilke is uus fjauer Jiere bekoand. Du waast, sien Mallör fon domoals.
- Ilse: Jee, du häast gjucht. Man hie baut juust sin Been uit foar een Flät, uum dät an Gaste tou ferhierjen. Un deerfoar bruukt hie Stoule, Diske un een groot Zofa.
- Hinnerk: Jee, deer häast du uk wier gjucht.
- Ilse: Iek reke nu dän Dreguner Beskeed.
- Hinnerk: Un wan du nit gjucht häast? Wät dan?

*Das Präsens von **leeuwe** (glauben), **säike** (suchen) und **wiete** (wissen)*

iek leeuwe	du leeuwst	hie/ju/et leeuwt	wie/jie/jo leeuwe
iek säike	du säkst	hie/ju/et säkt	wie/jie/jo säike
iek weet	du waast	hie/ju/et weet	wie/jie/jo wieten

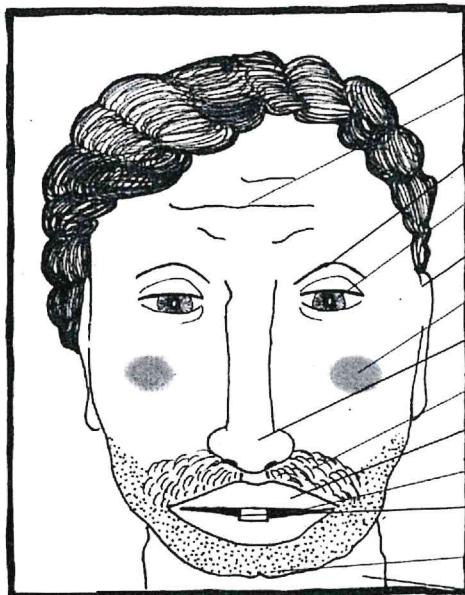
G 17 Possessivpronomen

Singular	Maskulinum	Femininum	Neutrum
<i>iek</i> > min/mien	<i>min Fjund</i>	<i>mien Mäme</i>	<i>mien Bäiden</i>
<i>du</i> > din/dien	<i>din Fjund</i>	<i>dien Mäme</i>	<i>dien Bäiden</i>
<i>hie</i> > sin/sien	<i>sin Fjund</i>	<i>sien Mäme</i>	<i>sien Bäiden</i>
<i>ju</i> > hiere	<i>hiere Fjund</i>	<i>hiere Mäme</i>	<i>hiere Bäiden</i>
<i>et</i> > sin/sien	<i>sin Fjund</i>	<i>sien Mäme</i>	<i>sien Bäiden</i>
<i>wie</i> > uus	<i>uus Fjund</i>	<i>uus Mäme</i>	<i>uus Bäiden</i>
<i>jie</i> > jou	<i>jou Fjund</i>	<i>jou Mäme</i>	<i>jou Bäiden</i>
<i>jo</i> > hiere	<i>hiere Fjund</i>	<i>hiere Mäme</i>	<i>hiere Bäiden</i>

Plural	Maskulinum/Femininum/Neutrum
mien	<i>mien Fjunde/ Fjundinnen/ Bäidene</i>
dien	<i>dien Fjunde/ Fjundinnen/ Bäidene</i>
sien	<i>sien Fjunde/ Fjundinnen/ Bäidene</i>
hiere	<i>hiere Fjunde/ Fjundinnen/ Bäidene</i>
uus	<i>uus Fjunde/ Fjundinnen/ Bäidene</i>
jou	<i>jou Fjunde/ Fjundinnen/ Bäidene</i>
hiere	<i>hiere Fjunde/ Fjundinnen/ Bäidene</i>

2. Waaners Wilke un die Däif

Waaners Wilke

dät Hier
 ju Stierne
 dät Ogenhier
 dät Ooch
 dät Oor
 ju Soke
 ju Noze
 die Snurboart
 ju Lippe
 ju Mule
 die Tusk
 ju Käuwe
 die Hoals

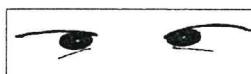

die Däif

Boart, -e (m)	<i>Bart</i>	Noze, -n (f)	<i>Nase</i>
Stierne, -n (f)	<i>Stirn</i>	Soke, -n (f)	<i>Wange</i>
Hoals, Hoalze (m)	<i>Hals</i>	Snurboart, -e (m)	<i>Schnurrbart</i>
Hier, -e (n)	<i>Haar</i>	Oor, Ore (n)	<i>Ohr</i>
Käuwe, -n (f)	<i>Kinn</i>	Ooch, Ogene (n)	<i>Auge</i>
Mule, -n (f)	<i>Mund</i>	Ogenhier, -e (n)	<i>Augenbraue</i>
Lippe, -n (f)	<i>Lippe</i>	Tusk, -e (m)	<i>Zahn</i>

Tou äiwjen! (1)

Schreibe auf, wessen Körperteile hier abgebildet sind und befragt euch anschließend gegenseitig.

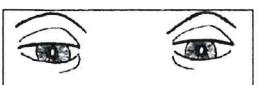

1. _____

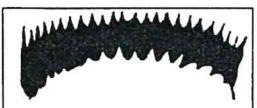

2. _____

Läkse 6

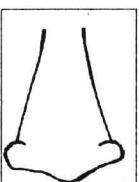
3. _____

4. _____

5. _____

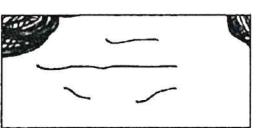
6. _____

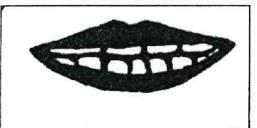
7. _____

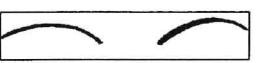
8. _____

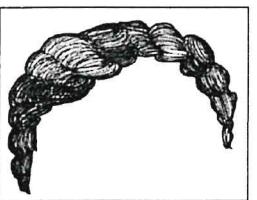
9. _____

10. _____

11. _____

12. _____

3. Ilse weet wät!

- Dreguner: Gouden Dai, hier is Dreguner Waaners fon Roomelse.
- Ilse: Jee, gouden Dai, hier is Ilse Meier. Iek leeuwe, jie säike Waaners Wilke.
- Dreguner: Wäl?
- Ilse: Waaners Wilke uit Seedelsbierich. Hie is in't Winkelhuus Remmers ienbreken.
- Dreguner: Ienbreken? Sunt jie jou seker? Paset hie dan tou uus Beskriewenge?
- Ilse: Jee, sien Ogene sunt litjet, sien Hiere sunt kuut, hie häd aan Snurboart un is nit groot. Aan Disk, aan Stoul un een Zofa bruukt hie uk.
- Dreguner: Wieruum?
- Ilse: Hie baut juust sin Been uit foar een Flät, uum dät an Gaste tou ferhierjen.
- Dreguner: Dan fiere iek deer moal foarbie. Sien Adresse häbe iek. Hie is min Bruur.
- Ilse: Hm.
- Dreguner: Sien Huus baut Wilke juust uum. Dät is gjucht. Man hie baut deer neen Flät, uum dät an Gaste tou ferhierjen. Sien Wieuw kricht 'n Puppe, un jo bruke nu Bod.
- Ilse: Oo stimmt, sicher bän iek mie deer oaber nit. Iek mene wäil, mien un jou Beskriewenge uit dät Radio paasje tou Waaners Wilke.
- Dreguner: Jee, Tonk foar dän Räid. Nu bruke iek noch dien Adresse un dien Telefonnummer.
- Ilse: Och wät, dät is nit nödich. Tschüüs.

Merke!

Das Adjektiv als Prädikat bleibt wie im Deutschen unverändert:

Sien Hiere sunt **kuut**.

Sien Ogene sunt **litjet**.

Hie is nit **groot**.

Das Präsens von **fiere** (fahren) und **mene** (meinen)

iek fiere	du fier st	hie/ju/et fier t	wie/jie/jo fiere
iek mene	du meen st	hie/ju/et meen t	wie/jie/jo mene

X 12A

Tou äiwjen! (2)

Schreibe alle Substantive auf, die im Text zusammen mit dem Possessivpronomen vorkommen! Schreibe sie noch einmal mit dem Artikel auf!

uus Beskriewenge

ju Beskriewenge

sien Ogene

dät Ooch

Tou äiwjen! (3)

Setze ein Kreuz bei den Sätzen, die zum Text „Ilse weet wät!“ passen.

Ilse lopt ätter dän Dreguner wai.

Ilse ropt bie de Dregunere an.

Ilse fierst mäd 'n Woain ätter do Dregunere wai.

Ilse meent, dät Waaners Wilke aan fluggen Käärdel is.

Ilse meent, dät Waaners Wilke in Roomelse woont.

Ilse meent, dät Waaners Wilke aan Däif is.

Die Dreguner kwät, dät Waaners Wilke sin Swoager is.

Die Dreguner kwät, dät Waaners Wilke sin Bruur is.

Die Dreguner kwät, dät Waaners Wilke sin Suun is.

Waaners Wilke baut 'n Flät ap dän Been uut.

Waaners Wilkes Wieuwmoanske is ap'n uur Fout.

Waaners Wilke is 'n groten Käärdel.

Die Dreguner meent, dät Waaners Wilke aan Däif is.

Die Dreguner brukst näie Diske un Stoule.

Die Dreguner is die Bruur fon Waaners Wilke.

Tou äiwjen! (4)

 Lies die Sätze und nummeriere sie in der richtigen Reihenfolge passend zum Text „Ilse weet wät!“. Höre dann den Dialog.

31.

- [6] Aan Disk, aan Stoul un een Zofa bruukt hie uk.
- [9] Iek bruke noch dien Adresse un dien Telefonnummer.
- [5] Dät is gjucht.
- [1] Gouden Dai, hier is Dreguner Waaners fon Roomelse.
- [8] Oo, stimmt, man sicher bän iek mie deer nit.
- [2] Iek leeuwe, jie säike Waaners Wilke.
- [10] Och wät, dät is nit nödich.
- [4] Jee, hie häd litje Ogene, kuut Hier un aan Snurboart.
- [7] Dan fiere iek deer moal foarbie. Hie is min Bruur.
- [3] Sunt jie jou sicher?

G 18a Regelmäßiger Plural

Endungen	Beispiele	
	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
<i>Nach Konsonanten folgt -e</i>	dät Bäiden dät Hier dät Been die Tusk	do Bäidene do Hiere do Bene do Tuske
<i>Nach Vokalen folgt -n</i>	ju Soke ju Noze die Kouke	do Soken do Nozen do Kouken

Daneben gibt es noch weitere Formen der Pluralbildung, bei denen sich die Singularform häufig verändert:

G 18b Unregelmäßige Pluralbildung

Singular	Plural
dät Ooch	do Ogene
dät Kolich	do Kolwere
dät Wucht	do Wuchtere
die Dai	do Dege
die Wai	do Wege
dät Blääd	do Blede
dät Glääs	do Gleze
dät Rääd	do Rede
dät Spil	do Spiele
die Fout	do Fäite
die Mon	do Monljude
dät Wieuw	do Wieuwljude
ju Ku	do Bäiste
ju Hounde	do Hounde

Eine ausführliche Darstellung vgl. G 18 im Grammatikteil!

4. Wät moalst du deer?

Bääsjebabe: Wät moalst du deer, Heike?

Heike: Iek moalje Babe un Mäme, Bääsjebabe.

Bääsjebabe: Dät is din Babe? Soo litjet sunt sien Ore daach nit, un sien Noze is 'n bitje gratter. Nemens häd soo een grote Noze as din Babe.

Heike: Bääsjebabe, du kwääst daach oafter, iek häbe sien Noze. Is mien Noze dan uk so groot?

Bääsjebabe: Noa, noa, dien Noze is goud, man sien Bene sunt nit so loang un sin Buuk is nit tjuk genouch.

Heike: Jee! Man sien Ierme un sien Hounde sunt goud, nit? Kiek moal sien Soken!

Bääsjebabe: Daach, sien Soken hääst du al rood moald, do sunt goud, man sien Hiere sunt eer bruun as swot. Un sien Ogene sunt gräin.

Heike: Bääsjebabe, moal daach säärm Babe, hier is een Moalpänne un Pepier.

Gegensätze

groot	<i>groß</i>	><	litjet	<i>klein</i>
loang	<i>lang</i>	><	kuut	<i>kurz</i>
breed	<i>breit</i>	><	smäl	<i>schmal</i>
tjuk	<i>dick</i>	><	täään	<i>dünn</i>
spits	<i>spitz</i>	><	rund	<i>rund</i>
goud	<i>gut</i>	><	kwood	<i>schlecht</i>
tjuusterch	<i>dunkel</i>	><	ljoacht	<i>hell</i>
kruus	<i>kraus</i>	><	glääd	<i>glatt</i>

Farben

blaauw	<i>blau</i>
rood	<i>rot</i>
gräin	<i>grün</i>
jeel	<i>gelb</i>
bruun	<i>braun</i>
gries	<i>grau</i>
wiet	<i>weiß</i>
swot	<i>schwarz</i>

Skriew ap!

a) Beschreibe Waaners Wilke und den Dieb. Bilde Sätze mit einem Possessivpronomen und einem Adjektiv nach folgendem Muster:

Biespiele:

Sien Hier is kruus.

Sien Ogene sunt groot.

Biespiele:

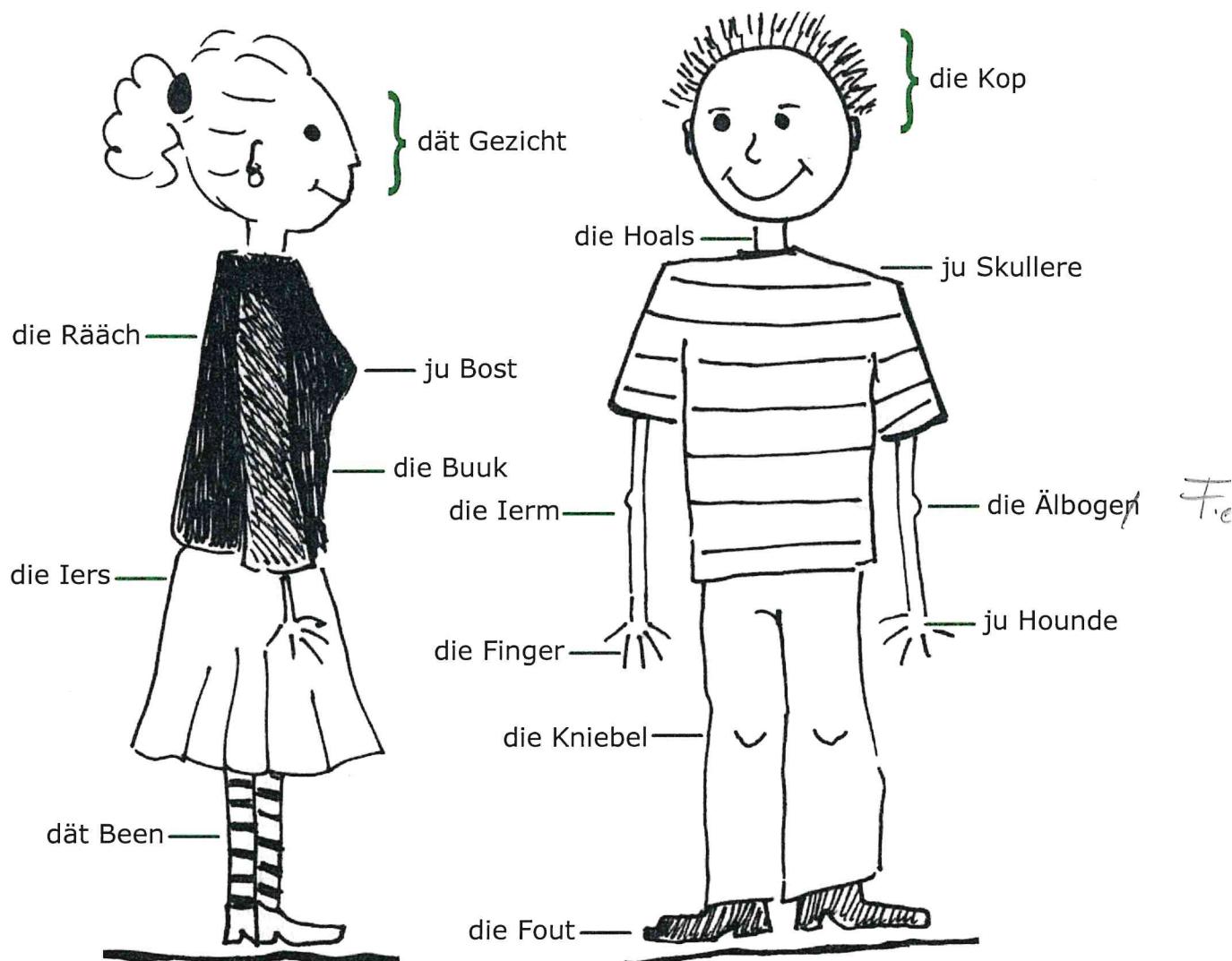
Sien Hier is kuut.

Sien Ogene sunt litjet.

b) Beschreibe eine Person aus dem Kurs und lass die anderen raten, wer es ist.

5. Dät Lieuw

Mäme un Babe

Ierm, -e (m)	Arm
Bost, -e (f)	Brust
Älbogen, -e (m)	Ellenbogen
Finger, -e (m)	Finger
Jikkel, -e (m)	Jacke
Hoals, -ze (m)	Hals
Hounde, - (f)	Hand
Kop, -pe (m)	Kopf

Iers, -e (m)	Hintern
Kniebel, -e (m)	Knie
Buuk, Buke (m)	Bauch
Gezicht, -ere (n)	Gesicht
Rääch, Räge (m)	Rücken
Skullere, - (f)	Schulter
Been, -Bene (n)	Bein
Fout, Fäite (m)	Fuß

Skrieuw ap!

Benenne die Körperteile der Mutter und des Vaters noch einmal. Beschreibe sie danach wie in den unten erwähnten Beispielen:

Beispiele:

Mäme häd swotte Hiere.
Mämes Hiere sunt loang.

Babe häd 'n Gezicht mäd two Ogene.
Babes Gezicht is rund.

Tou äiwjen! (5)

Suche die 22 versteckten Bezeichnungen für Körperteile im Buchstabensalat!

B	H	O	A	L	S	D	E	I	E	R	M	M
Ä	O	O	B	O	S	T	L	I	P	P	E	F
L	F	G	M	K	L	A	R	F	G	H	K	O
B	I	E	T	N	N	K	Ä	B	E	E	N	U
O	N	Z	O	I	O	O	Ä	Z	M	T	X	T
G	G	I	O	E	Z	H	C	I	V	U	E	D
E	E	C	R	B	E	O	H	E	P	S	H	S
N	R	H	B	E	E	U	M	R	Ü	K	P	O
N	W	T	R	L	N	N	B	S	Z	K	W	K
J	K	O	P	V	Q	D	M	U	L	E	G	E
B	U	U	K	T	E	E	G	H	I	E	R	E
Ö	L	S	N	U	R	B	O	A	R	T	N	D

6. Ieuwen bale uur de Häge wäch

Wilm: Dien Telefon is stukken!

Frauke: Wät? Dät leeue iek nit!

Wilm: Daach! Iek häbe Riekoa dien Nummer roat, man dät gungt nit.

Frauke: Hääst du uk ju gjuchte Nummer? 385619.

Wilm: Noa, Frauke, du hääst bloot fjauer Toalen kweden. Deer bän iek mie sicher. Dät hääst du mie moal ap een Sädel skriewen.

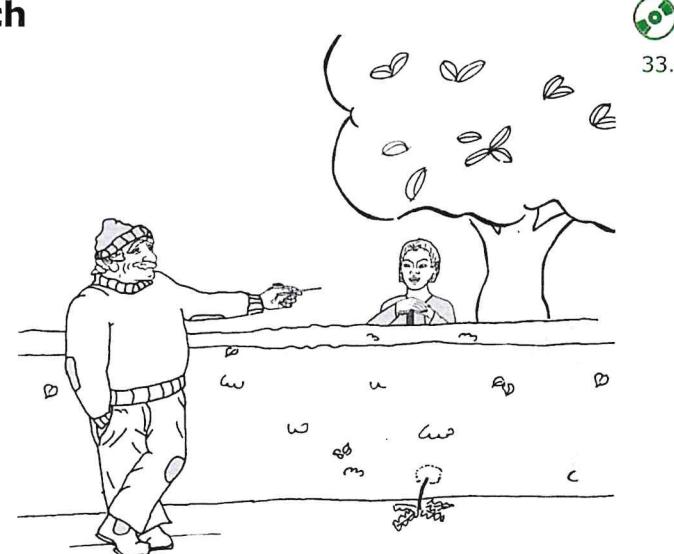
Frauke: Wilm, siet wanner lait die Sädel al bie dien Telefon?

Wilm: Kiek, deer kwääst du wät! Soo oafter roupe iek die nit an.

Frauke: Wilm, du ropst silläärge nit bie mie an!

Wilm: Dät kon wäil weze. Man wät is deer nu mäd dien Telefon?

Frauke: Wie häbe al jiereloang een näi Telefon mäd een näie Nummer, Wilm. Un ju määrkst du die nu!

Woudelieste

Adresse, -n (f)	Adresse
Älbogen, -e (m)	<i>Ellenbogen</i>
anroupe	anrufen
ap'n uur Fout (weze)	<i>schwanger (sein)</i>
apskriewen	<i>aufgeschrieben</i>
baue	<i>bauen</i>
Been, Bene (m)	<i>Dachboden</i>
Been, Bene (n)	<i>Bein, -e</i>
Beskriewenge, -n (f)	<i>Beschreibung</i>
Blääd, Blede (n)	<i>Blatt Papier</i>
Blääd, Bläde (n)	<i>Zeitung</i>
Blääd, Bledere (n)	<i>Blatt vom Baum</i>
blaauw	<i>blau</i>
boake	backen
Boart, -e (m)	<i>Bart</i>
Bod (n)	<i>Platz; Raum</i>
Bost, -e (f)	<i>Brust</i>
breed	<i>breit</i>
bruun	<i>braun</i>
Bruur, -Brure (m)	<i>Bruder</i>
Buuk, -Buke (m)	<i>Bauch</i>
Dai, Dege (m)	<i>Tag</i>
Däif, Däiwe (m)	<i>Dieb</i>
dät	<i>das /dass</i>
din (m), dien (f, n)	<i>dein, dein, -e</i>
domoals	<i>damals</i>
Dreguner, -e (m)	<i>Polizist</i>
fergene	<i>letzte, letzten</i>
Finger, -e (m)	<i>Finger</i>
Fjundin, -nen (f)	<i>Freundin</i>
Flät, -te (n)	<i>Ferienwohnung</i>
Fout, Fäite (m)	<i>Fuß</i>
Gezicht, -ere (n)	<i>Gesicht</i>
glääd	<i>glatt</i>
Glääs, Gleze (n)	<i>Glas</i>
gräin	<i>grün</i>
gratter	<i>größer</i>
gries	<i>grau</i>
gungt	<i>geht</i>
heerd	<i>gehört</i>
Hier, -e (n)	<i>Haar</i>
hiere	<i>ihr, ihre (Pl.)</i>
him	<i>ihn, ihm</i>
Hoals, Hoalze (m)	<i>Hals</i>
ienbreken	<i>eingebrochen</i>
Ierm, -e (m)	<i>Arm</i>
Iers, -e (m)	<i>Hintern</i>
jeel	<i>gelb</i>
Jier, -e (n)	<i>Jahr</i>
jiereloang	<i>jahrelang</i>
jou	<i>euer, eure</i>
kanne	kennen

Käuwe, -n (f)	<i>Kinn</i>
Kniebel, -e (m)	<i>Knie</i>
Kolich, Koolwere (n)	<i>Kalb</i>
Kop, -pe (m)	<i>Kopf</i>
kruus	<i>kraus</i>
Ku, Bäiste (f)	<i>Kuh</i>
kuut	<i>kurz</i>
kwood	<i>schlecht</i>
leeuwe	glauben
Lid, Liede (n)	<i>Augenlid, -liden</i>
Lieuw, -e (n)	<i>Körper</i>
Lippe, -n (f)	<i>Lippe</i>
litjet	<i>klein</i>
ljoacht	<i>hell</i>
loang	<i>lang</i>
lopt	<i>läuft</i>
määrke	merken
Mallör, -e (n)	<i>Unfall</i>
mene	meinen
mie	<i>mir, mich</i>
moald	<i>gemalt</i>
moalje	malen
Moalpänne, -n (f)	<i>Malstift; Filzstift</i>
Moansk, -ene (m)	<i>Mensch</i>
Mule, -n (f)	<i>Mund</i>
nödich	<i>nötig</i>
Noze, -n (f)	<i>Nase</i>
Nummer, -e (f)	<i>Nummer</i>
Ogenhier, -e (n)	<i>Augenbraue, Wimper</i>
Ooch, Ogene (n)	<i>Auge</i>
Oor, Ore (n)	<i>Ohr</i>
Pepier, (-e) (n)	<i>Papier</i>
Piezel, -e (m)	<i>Schankwirt</i>
Puppe, -n (f);	<i>Puppe</i>
Puppe , -n (m)	<i>Baby</i>
Rääch, Räge (m)	<i>Rücken</i>
Rääd, Rede (n)	<i>Fahrrad</i>
Radio, -s (n)	<i>Radio</i>
Räid, -e (m)	<i>Hinweis; Rat</i>
roat	<i>gegeben</i>
rood	<i>rot</i>
rund	<i>rund</i>
seker	<i>sicher</i>
sicher	<i>sicher</i>
siet	<i>seit</i>
sik sicher weze	<i>sich sicher sein</i>
sin (m), sien (f/n)	<i>sein, sein, -e (Possessivpronomen)</i>
Skullere, - (f)	<i>Schulter</i>
smäl	<i>schmal</i>
Snurboart, -e (m)	<i>Schnurrbart</i>

Soke, -n (f)	<i>Wange</i>
soo een	<i>so ein (-e)</i>
spits	<i>spitz</i>
stälen	<i>gestohlen</i>
stele	stehlen
Stierne, -n (f)	<i>Stirn</i>
stukken	<i>kaputt</i>
Swoager, -e (m)	<i>Schwager</i>
swot	<i>schwarz</i>
tään	<i>dünn</i>
Telefon, -e (n)	<i>Telefon</i>
Telefonnummer, -e (f)	<i>Telefonnummer</i>
tjuk	<i>dick</i>

tjuk genouch	<i>dick genug</i>
tjuusterch	<i>dunkel</i>
Tusk, -e (m)	<i>Zahn</i>
uum	<i>um</i>
uumbaue	umbauen
uus	<i>unser, unsere</i>
Wäänt, -e (m)	<i>Junge</i>
Wiek, -e (f)	<i>Woche</i>
wiet	<i>weiß</i>
wiete	wissen
Wieuwmoanske (n)	<i>Ehefrau; Frau</i>
Woain, -e (m)	<i>Wagen, Auto</i>
Wucht, -ere (n)	<i>Mädchen</i>
wuden	<i>geworden</i>

